

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

Crede Deo, spera, time, ama, mirator, & esto Gratus, gaudeto, geme,
luge, imitator bonestum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

entia & prudentia Sanctorum. Dicitur Secundo in definitione: *Ad excitandos affectus pro erga Deum accommodata*; ut ostendatur munus & officium voluntatis in meditatione; quod potissimum duplex est; Nam primo debet voluntas ex veritatibus Fidei per intellectum propositis & deductis elicere bonos affectus, & diversarum virtutum actus, qui ferè duobus hincce versibus comprehenduntur:

Crede Deo, spera, time, ama, mirator, & esto

Gratus, gaudeto, geme, luge, imitator bonestum.

Alterum voluntatis officium est, ut concipiat & efformet proposita, conclusionibus practicis per intellectum ex Fide deductis consentanea; statuendo scilicet & proponendo; qualiter per decursum præsentis diei velimus hoc illudvè in nobis prædominans vitium, imperfectionem, aut defectum evitare; in tali vel tali occasione nos irreprehensibilis exhibere, hunc illumvè charitatis Fraternalis aut Humilitatis actum exercere &c. Quæ quidem proposita ut sint efficacia, & suum effectum consequantur, tres potissimum conditiones habere debent. *Prima* est, ut sine particularizata & circumstantiata, puta, de tali virtute particulari in tali certâ occasione, & loco exereenda per talem certum & specialem actum circa hanc illamvè personam &c. *Experientiâ* enim con-

stat,
sint
vel
part
dicio
grua
aut
firm
exer
quo
alio
exp
gan
eò
aut
pos
rum
don
con
val
cur
gru
sipa
illa
&
rea
va
mò
pun
com
præ
do e

stat, quod resolutiones solum generales parum
 sint utiles, & animum non satis præmuniant
 vel obfirment contra difficultates postea in
 particulari exercitio occurrentes. *Secunda* con-
 dicio est, ut propositis adjungantur media con-
 grua & practica per intellectum tunc excogitata,
 aut ex penu memoriæ deprompta; per quæ in-
 firmitas naturæ nostræ juvetur & sublevetur in
 exercitio virtutis propositæ: videmus enim,
 quod passim Doctores Ascetici, dum virtutis
 alicujus naturam, utilitatem & necessitatem
 explicant, media quoque convenientia subjun-
 gant ad faciliorem ejus praxin & exercitium;
 eo quod persuasum habeant, nos difficillimè
 aut nullatenus ad illius virtutis perfectionem
 posse ascendere sine adjumento talium medio-
 rum; quod idem de extirpatione vitiorum, e-
 domatione passionum, dicendum est. *Tertia*
 condicio est, ut voluntatis proposita sint etiam
 valde ardentia, intensa, fortia, & talia, quæ oc-
 currentibus difficultatibus non cedant, nec in-
 gruentibus tentationum ventis tam facilè dis-
 sipari & exsufflari possint. Cujusmodi fuerunt
 illa proposita Davidis Regis *Psalm 118. Juravi,*
& statui custodire judicia justitiæ tuæ. Præte-
 rea etiam memoriæ seu potentiae rememorati-
 vae cooperatio in meditatione requiritur; *pri-*
mò quidem, ut non solum omnia meditationis
 puncta pridè ante somnum disposita, & ipsi
 commissa fideliter ac ordinatè intellectui re-
 præsentet; verum etiam quæ à nobis aliquan-
 do ex piorum librorum lectione, concionibus

K k §

aug

one

aut colloquiis spiritualibus hausta sunt, & ad præsentem materiam faciunt, denuò promat, & intellectui suggerat. *Secundò* ut pia proposita in meditationis decursu concepta firmiter retineat, vivaciter conservet, & opportuno tempore reexhibeat. In quem finem S. Franciscus Salesius *part. 2. philoth. c. 7.* Suadet, ut præcipuos affectus & proposita circa meditationis finem contrahamus in nervosam & brevem aliquam sententiam ex S. Scriptura, SS. Patribus, vel alio spirituali libro petitam; ad consulendum videlicet infirmitati memoriæ; quæ multitudine & varietate retinendorum facile obruitur. Quam sententiam idem author nominat *fasciculum devotionis*; alii verò *tesseram* vocant.

245. Ut verò intellectus, voluntas & memoria possint convenienter & fructuosè munia sua in meditatione exercere, necessaria est antecedenter duplex ad eam *preparatio* sive *dispositio*. Prima dicitur *remota*; & consistit in tribus: Nam imprimis debet pridie ante somnum designari certa aliqua materia, & quidem solida, indubitata, & ex Fidei Catholicæ articulis deprompta, juxta interpretationem & sensum Ecclesiæ, aut juxta unanimem SS. Patrum explicationem. Qui enim apocrypha & incerta Fidei dogmata, aut conceptus ex proprio vel alieno cerebro confictos, vel malè fundatas in humani ingenii subtilitate interpretationes S. Scripturæ sibi pro materia meditationis assumunt; tales plerumq; jejunâ & vacuâ mente

te re
Regi
slicus
præce
assidi
pot
Evan
sector
tilis
moda
te; ita
um c
& pr
pue i
quit
perfec
tium
Reden
telliga
pati co
ant, &
his ut
bendu
sunt;
lumin
cor ad
verò n
minica
rentiu
dicens
tabern
nis Ch

te recedunt. Unde *Psalm.* 1. 8. ait. *Propheta*
Regius: Lex tua meditatio mea est. Et *Ecclesia-*
sticus. c. 16. monet: *cogitatum tuum habe in*
preceptis Dei; & in mandatis illius meditandis
assiduus esto. Neq; melior & utilior præscribi
 potest pro materiâ meditationis quam codex
 Evangeliorum respectu proficientium, aut per-
 fectorum. Hic enim materiam continet fer-
 tilissimam, omnium hominum statui accom-
 modatam, & mysteriorum pluralitate varia-
 te; ita distinctam, ut omnis molestia & tædi-
 um caveatur. *Quicumq; esse Dei fidelis servus*
& prudens desiderat, salvatoris gesta, & præci-
pue ipsius passionem ruminare non negligat: in-
 quit S. Laurentius Justinianus *de disciplin.* &
perfect. monast. con. c. 3. & c. 18. Nulli famulan-
tium Christo fas est, has postponere meditationes
Redemptoris; ut ex ipsarum consideratione in-
telligant humano generi charitatem exhibitam,
pati concupiscant, compati discant, amare stude-
ant, & Deo gratias agere nunquam desinant. In
his utiq; meditationibus assidue ardentemq; incum-
bendum est, & singula diligenter pertractanda
sunt; nisi fortè ex supervenienti novo gratia
lumine, aut ex abundantiori charitatis affectu,
cor ad alia meditanda raperetur. Amplissimam
 verò meditandi materiam subministrat ipsa Do-
 minicæ passionis Historia; sicut idem B. Lau-
 rentius Justinianus *de Cast. con. c. 23.* testatur
 dicens: *Nulla salubrior ad mentis construendum*
tabernaculum cogitatio reperitur, quam Passio-
nis Christi: per ipsam quippe humana salutis re-
 stau-

one

stauratio, & ineffabilis Dei ad homines agnosci-
tur summa dilectio. Nemo aliundè divina cha-
ritatis aeternum fontem degustat melius, quàm in
hujusmodi attentâ sedulâq; meditatione. In ip-
sa devotus inquisitor ingressus meditando, di-
stinctè seriatimq; consideret diligenter, quis, qua-
lis, ubi, qualiter patiatur, & quare patiatur: i-
sta nempe sunt, per quæ meditantis animus in-
flammat ad amorem, ad imitationem provo-
catur. Et infra Passio quia flagrantissimâ fuit
exhibita charitate, vehementem in meditantis
corde accendit affectum, atq; locupletem reddit
fructum amoris & sapientia, compassionis & de-
votionis: Amorem quidem & sapientiam spiri-
tualibus & perfectis; incipientibus verò & in-
expertis compassionem ingerit & devotionem.

Secundò debet materia designata dividi in
duo vel tria puncta, ad confusionem evitan-
dam; ita quidem, ut in primo puncto commu-
niter ponatur definitio vel descriptio, & potio-
res actus; si de virtute aut vitio instituenda
sit meditatio. In secundo autem collocentur
motiva, seu rationes & causæ, ob quas virtus
talis exerceri, aut vitium extirpari debeat;
servatâ eâ motivorum subordinatione, ut pri-
mum locum teneat honestas, secundum utili-
tas, & tertium necessitas: quæ enim majorem
habent vim ad permovendum, ea ordinariè po-
stremò sunt pertractanda. In tertio puncto
afferantur media practica & congrua ad virtu-
tem acquirendam, vel ad vitium eradican-
dum. Quod si de aliquo Fidei mysterio instituenda sit
medi-

meditatio, v. g. de Nativitate, prædicatione, morte Christi &c. partitio materiæ sive historiæ sacræ talis fieri debet, ut quodlibet punctum sit aptum ad conclusiones practicas deducendas, & pios voluntatis affectus eliciendos.

Tertiò debet in electione & determinatione materiæ semper spectari & intendi *finis* aliquis certus, ipsi meditati necessarius, vel utilis ad profectum spiritualement, cujusmodi est v. g. extirpatio alicujus vitii, acquisitio vel exercitium alicujus virtutis, passionis certæ edomatio, perfecta operum ordinariorum executio, debita & exacta functionis vel officii injuncti administratio, voluntatis ad Deum amandum incitatio & inflammatio &c. Nisi enim certus semper finis & scopus intendatur, & ad eum obtinendum meditationis materia, hujusq; dispositio ut medium proportionatum eligatur, plerumq; tempus frustra consumimus; sicut & illi, qui librum quendam meditationes continentem percurrunt hac ratione, ut quotidie eam exinde materiam arripiant, quæ ordine sequitur; nihil solliciti, an hæc statui & conditioni, vel indigentia & necessitati eorum spirituali conveniat.

Altera præparatio ad meditationem dicitur *propinqua*; & consistit in duobus: Primum est *Oratio* seu gratiæ & auxilii divini petitio ad bene meditandum, & ad finem meditationi præfixum certius obtinendum. Quia *omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est,*
des.

descendens à Patre luminum. Jacob. 1. Et teste
 S Paulo 2. Corinth. 3. *Non sufficientes sumus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: Sed sufficientia nostra ex Deo est.* Unde necesse habemus ad Deum recurrere per orationem, dicendo v.g. Hymnum Ecclesiasticum: *Veni Sancte Spiritus & emitte solitus lucis tuæ radium.* &c. Aut versiculum illum, quem Ecclesia omnibus Horis Canonicis præmittit; *Deus in adiutorium meum intende; Domine, ad adjuvandum me festina.* Aut ejusdem Ecclesiæ Orationem: *Actiones nostras, quasumus Domine, aspirando preveni, adjuvando prosequere.* &c. Alterum sunt præludia, quæ præmittuntur tanquam introductio ad devotam Meditationem; ut omnis sensuum & phantasiæ evagatio, mentisq; distractio præcaveatur. Consistunt autem hæc præludia partim in *re cogitatione presentie Dei*, quâ sine ullâ capitis & imaginationis defatigatione credimus actu simplici Fidei; quod Deus intime nobis sit præseos, & cunctas nostras cogitationes clarissime inspiciat: partim in vivaci *repræsentatione objecti*, & circumstantiarum illius, de quâ instituenda est meditatio; puta, cum quis de morte meditaturus, imaginatur & repræsentat sibi infirmum aliquem, in lectulo mortuali jacentem; à Medico derelictum: quem nec amici circumstantes juvare possunt, atq; ideo angustiatum, huc illucque se vertentem; propter peccata sua præterita pusillanimum &c. Aut cum quis de inferno meditaturus, imaginatur sibi locum capacissimum, ig-

ne, fumo & foetore undiq; repletum; in quo varia sunt receptacula, & hæc diversis tormentorum generibus referta, & quæ quidem imaginatio seu repræsentatio tunc erit efficacior, si in Sacris Litteris, aut in experienciis fundata fuerit.

245. Verùm præmissâ etiam utrâquæ præparatione, experimur nihilominus frequenter, quod meditatio non succedat, & non habeat eum effectum, quem intenderamus; idque proptet triplicis generis impedimenta; quorum aliqua occurrunt ex parte *intellectus tantum*, alia ex parte voluntatis tantum, alia vero ex parte *intellectus & voluntatis simul*.

Et quidem ex parte *intellectus tantum* duplex se offert impedimentum. Primum & frequentissimum est *distractio animi*, quæ tunc contingit, quando illo tempore, quo cœpimus cogitare de unâ re, mox cogitationem deflectimus ad aliam, & sic priorem vel deserimus, vel saltem imperfectè tantum continuamus; vel certe quando mente cogitamus de unâ, & sensu volumus simul attendere ad aliam, etiam bonam & honestam, sed alienam ab eo negotio, quod tunc tractandum est. Quomodo S. Bernardus *serm. 47. in Cantica* numerat inter distractiones non solum *cogitationes vanas*, sed etiam illas, quæ inter plallendum occurrunt ex lectione librorum in cellâ, aut ex concione audita. Ejus verba sunt: *Pure divinis laudibus interesse debetis; ita ut nihil, dum psallitis, aliud cogitetis. Sed ne illa quidem profecto recipere*
tunc

one

tunc consulerim, quæ paulo ante in clauſtro ſe-
dentes in codicibus legeratis; qualia & nunc me
vivâ voce differente, ex hoc auditorio Spiritus
Sancti recentia reportatis. Salubria ſunt; ſed
minimè illa inter pſallendum ſalubriter revolvi-
tis: Spiritus enim Sanctus illâ horâ gratum non
recipit, quidquid aliud, quàm debes, neglecto
eo, quod debes, obtuleris. Sunt autem varix di-
ſtractionum cauſæ in oratione tam mentali,
quàm vocali, contra quas pugnare, & illas ſu-
perare debet, qui totâ mentis recollectione
vult orationi vacare. Prima eſt ſenſuum exter-
norum evagatio & licentia; de quâ in Threnis
c.3. dicitur: *Oculus meus depradatus eſt animam
meam.* Contra quam præſentiſſimum reme-
dium eſt, ſi meditatio peragatur in loco ſolita-
rio, & ab hominum ſtrepitu longius remoto,
ſacro. v.g. in Eccleſia, vel cella, tempore ma-
rutino, & ſummo mane; oculis vel clauſis,
vel in piam imaginem, quæ myſterium & ob-
jectum meditationis repræſentat, defixis. Alte-
ra cauſa diſtractionum eſt *phantasia noſtra*;
quando illi ſe offerunt ſpecies rerum ſenſu ex-
terno antecedenter perceptarum: aut quando
iſta fingit res prodigioſas nunquam viſas vel
auditas, variasque rerum ſpecies contingit; aut
quando propter ſimilitudinem externorum ac-
cidentium v.g. cælorum, locorum, temporum,
&c. quæ in pluribus objectis reperiuntur, dela-
bitur ex unâ re in aliam iisdem accidentibus af-
fectam; puta ſi quis meditaretur de Chriſto
flagellato, purpura induto; & ratione Coloris

rubei

rubei Phantasia delaberetur ad repræsentandum Cardinalem purpurâ amictum: & à Cardinale transiret ad sacellum Papæ, in quo plures purpuratos Patres aliquando conspexit. ac deindè ulterius deveniret ad repræsentationem honoris, inclinationis & reverentiæ, quam iidem Cardinales in sacello Papæ exhibent. &c. His autem Phantasiæ incommodis & malis facile mederi possumus primò, si externos sensus nostros cohibeamus non solum à noxiis, sed etiam à curiosis, vanis, & impertinentibus objectis; atq; horum speciebus omnem aditum ad phantasiam intercludamus. Secundo si tempore illo, quod mediat inter somnum & meditationem, nullas cogitationes de rebus & negotiis prophanis foveamus, sed vel sanctæ orationi incumbamus, vel ex materiâ futuræ & instantis meditationis aliquid ruminemus. *Quales orantes volumus inveniri, tales nos ante orationis tempus preparare debemus;* ait. B. Abbas Isaac apud Cassianum *Collat. 9. c. 2. ex precedente enim statu mens atq; animus in supplicatione formantur.* Undè SS. Patres apud eundem Cassianum *Collat. 1. c. 18.* Cor humanum comparant lapidi molari; qui nunquam quidem quiescit, sed semper molit, verùm in molitoris arbitrio est efficere, ut is vel triticum, vel hordeum, vel avenam molat: quodcumq; enim molitor ei antecederet injecerit, illud molet. Simili modo animus humanus quidem semper aliquid cogitare & agitare debet; at in nostrâ est potestate & arbitrio efficere, ut vel bonum

Ll

vel

vel malum, vel sacrum aut prophanum aliquid
 verset: quodcumq; enim ei antecederet inges-
 simus, illud agitabit & volvet. Tertia radix
 & causa distractionum est *passionum nostrarum
 immortalitas*. Quamvis enim hæc suam sedem
 habeant non in capite, sed subtus in corde; at-
 tamen quia summam habent cum phantasia
 conjunctionem; hinc earum vehementia gra-
 ves in capite parit distractiones. Tam arcta
 enim necessitudo intercedit inter appetitum
 sensitivum & potentias cognoscitivas tam exter-
 nas quam internas, ut vix commota sit aliqua
 passio, quin illicò aliis sentiatur potentiis, quæ
 operam suam quoq; mox præstant; uti videre
 est in eo, qui irâ accenditur ob injuriam illatam;
 statim enim & mirâ agilitate phantasia repræ-
 sentat gravitatem injuriæ, facilitatem vindi-
 candi &c. Sicut in Organo, cum Organædus
 tangit dentes ejus inferius & in parte infimâ
 positos, mox resonant fistulæ etiam sublimes
 & in supremâ parte constitutæ; propter com-
 municationem, quam habent cum venti recep-
 taculo in medio Organi collocato. Qualiter
 autem & quibus mediis hi appetitus sensitivi
 motus & passioni edomari possint, ac debeant,
 vide supra. Quarta causa sed extrinseca di-
 stractionum est diabolus, qui supradictis tribus
 causis intrinsicis egregiè utitur, procurando
 scilicet, ut objecta ad distraendum idonea in
 sensus incurrant; aut agendo in phantasia,
 & commovendo eas rerum species, quibus u-
 numquemq; novit magis distrahi; aut exci-
 tando

tando
 hente
 lum a
 osam
 quas
 oratio
 nast.o.
 circum
 tus ex
 luti ig
 animi
 pino a
 semel i
 difficil
 dam v
 jusmo
 vaso
 opis im
 versar
 cogitat
 ne sic
 animu
 te cony
 perdur
 stantia
 lustret
 E men
 ne com
 tranqu
 dum su
 beat a
 princip

rando appetitum sensitivum ad motus distra-
hentes, perturbantes & evertentes tranquil-
lum animæ statum, qui ad devotam & fructu-
osam meditationem est necessarius. Contra
quas diaboli machinas plurimum valet devota
oratio, sicut advertit S. Basilius in *constitut. Mo-
nast. c. 18.* dicens: *Si quando ex insidiis animam
circumvenire diabolus tentet, & quas commen-
tus ex se est, cogitationes magno cum impetu ve-
luti ignita quædam tela in pacatum ac quietum
animi statum intorquere contendat, illumq; ino-
pino assultu conetur incendere, & eorum, quas
semel intorserit, diuturnas & ad extricandum
difficiles memorias efficere, sanè hic majore quæ-
dam vigilantia contentioreq; animadversione hu-
jusmodi declinanda insidia sunt, & belli omnis e-
vasio & telorum declinatio orationi ac divina
opis implorationi committenda. Si verò per ad-
versarii impudentiam, flagitiosarum istiusmodi
cogitationum vis vehementior etiam insurgat;
ne sic quidem est succumbendum, aut dejiciendus
animus; neq; suscepta certamina ex dimidia par-
te confecta relinquenda; sed eò usq; obfirmatè
perdurandum, quoad Deus perspecta nostrâ con-
stantiâ, gratiâ Spiritus Sancti affulgeat, nosq; il-
lustret, quæ & insidiatorem in fugam propellat,
& mentem nobis puram efficiat, & divino lumi-
ne compleat, & rationi nostræ in pacatissimâ
tranquillitate constituta otium ad Deum colen-
dum suppeditet. Imò nè Dæmon accessum ha-
beat ad distractiones in nobis excitandas, in
principio Meditationis specialiter id à Deo pe-
tendum*

tendum est; Sicut ob eandem causam teste S. Thomâ & aliis sancta mater Ecclesia præcepit, ut Divino officio semper præmitteretur versiculus Psalmi 69. *Deus in adiutorium meum intende; Domine ad adjuvandum me festina.* Deniq; pro universali remedio contra quascunq; distractiones undecunq; tandem provenientes adfert Joannes Climacus grad. 4. § 18. cogitationem seu recordationem & vivacem imaginationem præsentia Dei. *Is enim, qui, cum orat, se Deo assistere intimo cordis sensu existimat & ponderat, ut columna perstabit immobilis.* Unde S. Basilius in *Regul. brev. interrogat. 21.* postquam quæxivisset, cur animus in oratione evagetur, respondet, quod *inanis, quæ solet esse mentis agitatio, nascatur ex inertia ipsius, quando cunq; scilicet in rebus necessariis minimè se occupat.* Iners autem ex eo efficitur mens, quando Deum adesse non credit, qui scrutatur corda & renes. *Si enim hoc crederet, prorsus illud faceret, quod dictum est: providebam Dominum in conspectu meo semper &c.* S. Chrysostomus etiam in illud Psalmi 4. *Miserere mei &c.* tom. 5. suadet; ut ante orationem nobis imaginemur, ingredi nos aulam illam cœlestem, in qua Rex Regum stellato sedet solio, plurimis tum Angelorum tum aliorum Sanctorum choris stipatus; ab nosq; omnibus illis inspicere & considerari, juxta illud Apostoli 1. Corinth. 4. *Spēctaculum facti sumus mundo, & Angelis, & hominibus.* Alterum impedimentum in meditatione tenens se ex parte intellectus tantum est sterilitas; quæ nihil est aliud,

aliud, quàm defectus ratiocinationum & discursuum accommodatorum; acciditq; communiter in Novitiis & Tyronibus, qui exiguam adhuc habent rerum spiritualium notitiam. Tollitur verò per frequentem piorum librorum lectionem; uti & per ordinatam materiæ seu punctorum meditationis divisionem & dispositionem; maximè si per aliquod tempus inter meditandum adhibeantur libri tales, qui in deducendâ materiâ sunt fusiores, pluraq; ex S. Scripturis, & Patribus &c. adducunt argumenta; quomodo fieri videmus in meditationibus Patris Jacobi Massenii, & aliis.

246. Ex parte *voluntatis tantum* impedit sæpè progressu & fructum meditationis nimia *ariditas* in affectibus eliciendis, & propositis concipiendis; quæ ariditas vocatur ab Ascetis scriptoribus *desolatio*; soletq; contingere aliquando in solo *appetitu sensitivo*; cum scilicet voluntas fertur quidem promptè in Deum per amorem vel alios virtutum actus & affectus; ipse tamen appetitus sensitivus indè nullatenus afficitur, sed veluti stupidus et insensatus persistit; ita ut tunc homo verè possit cum Psalmista dicere: *Anima mea sicut terra sine aqua tibi.* Psalm. 142. Quamvis autem hæc spiritualis ariditas non sit in se peccatum; nihilominus quia periculum est, nè & ipsa voluntas à suo officio cesset; si desolatio diutius in appetitu sensitivo persistat, hinc petenda est à Deo consolatio spiritualis opposita, dicendo cum Regio Propheta Psalm. 85. *Latetur cor meum,*

ut timeat nomen tuum. *Latifica animam ser-*
tui &c. Ita tamen, ut simul permaneamus re-
 signati in providentiam & voluntatem Dei, di-
 camusq; hoc in tempore: *Pater mi, si possibile est*
transfer calicem hunc à me. Sed simul magna
 cum generositate & resignatione addamus: *ve-*
runtamen non mea, sed tua voluntas fiat; & qui
possimus maximâ animi quiete, in hac nos deti-
neamus; inquit S. Franciscus Salesius *part. 4.*
Philoth. c. 14. Plurimum autem roborabitur
 hæc nostra ad Deum petitio, si profundè simul
 nos coram Divinâ Majestate humiliemus, ag-
 noscendo nostram indignitatem ad percipien-
 das consolationes Divinas, & exprobrando no-
 bis ipsis peccata, negligentiasq; quibus talium
 cœlestium favorum subtractionem promeriti
 sumus; ac propterea nos cum Chanaanâ re-
 putemus longè indignissimos, qui de mensâ Dei
 pascamur delitiis & cupediis filiorum, roge-
 musque promicis de mensâ cadentibus. Quod
 si nihilominus desolatio & ariditas adhuc per-
 maneat; ita ut cœleste illud devotionis donum
 in nobis necdum post preces & humiliationem
 sentiamus; tunc solari nos possumus illâ S. Ber-
 nardi *serm. 3. de Circumcis. Dom.* sententiâ: *Mul-*
ti totâ vitâ ad hoc tendunt, & nunquam tamen
perhendunt. Quibus tamen, si piè & perseveran-
ter conati sunt, statim ut de corpore exeunt, reddi-
tur, quod in hac vitâ est dispensatoriè negatum. Ali-
 quando etiam contingit desolatio in voluntate
 quando scilicet appetitus sensitivus tristitiam
 suam derivat in voluntatem, eamq; frangit &
 de-

debili
 affect
 rimè a
 deat
 Quod
 exigu
 tolli a
 spiritu
 vel co
 venia
 sis, ut
 latio s
 tur;
 cram
 tionis
 fiden
 cendi
 247
 tatis
 bolic
 falsæ
 tate,
 lucis
 da vi
 subin
 sub p
 litati
 vis v
 ad du
 quæ
 a nob
 velin

debilitat in tantum, ut actus virtutum & pios affectus vel planè omittat; vel non nisi ægerimè ad illos eliciendos assurgat, & vix non todeat benè agere, vel pium aliquid cogitare. Quod ariditatis malum si oriatur ex parvâ & exiguâ virtutis aut perfectionis æstimatione, tolli ac removeri debet per condignam rerum spiritualium ponderationem ex sacrâ lectione vel consideratione resuscitatam. Si verò proveniat ex peccatis venialibus deliberatè admisis, utpotè, per quæ gratia Dei uberior & consolatio subtrahitur, & animi vis ac robur enervatur; tunc præsentissimum remedium erit Sacramentum Pœnitentiæ, quo divinæ consolationis obstaculum tollitur, fiducia animi & confidentia recuperatur, & fervor devotionis reacenditur.

247. Impedimenta ex parte *intellectus* & *voluntatis simul dicuntur illusiones* & *deceptiones diabolicæ*; quæ nihil aliud sunt, quàm ratiocinationes falsæ in intellectu, & impulsus erronei in voluntate, quos diabolus transfigurans se in Angelum lucis obrudit pro veris & divinis, nosque à solida virtute, Dei dilectione, bono proposito, & subindè à propriâ vocatione laborat, abducere, sub prætextu & specie necessitatis, majoris utilitatis, aut pietatis. Quæ deceptiones quamvis variæ & innumerabiles sint; possunt tamen ad duo genera revocari. *Primum* continet eas, quæ manifestæ sunt & apertæ, possuntq; facile à nobis deprehendi, si mentis oculos aperire velimus; cujusmodi sunt, cum diabolus in no-

bis excitat affectum ad res caducas, ut quæramus v.g. commoditatem in victu, vestitu, strato, cubiculo &c. aut cum in nobis suscitatur timorem vanum adversæ valetudinis, ignominie vel confusionis sustinendæ; aut inducit oblivionem novissimorum, fastidium rerum spiritualium &c.

Alterum genus continet eas diaboli fraudes & deceptiones, quæ ita occultæ, abstrusæ & tectæ sunt, ut non nisi à valdè provido, sagaci & circumsperto animo detegi & deprehendi possint. Cujusmodi sunt v.g. Quod malignus spiritus hominem ex minimis perducit ad majora, & suadendo contemnere levia, pererrat paulatim ac quasi inadvertenter ad gravia; quod animum incauti fatagat vehementiori aut diuturniori rerum spiritualium tractatione defatigare, ac per hoc tædium seu fastidium illarum causare; quod sub boni & virtutis specie pertinaciam propriæ voluntatis & iudicii foveat & corroboret &c. Ad quas diaboli illusiones & infidias detegendas, & à Divinis inspirationibus discernendas, tres Regulæ à S. Francisco Salesio afferuntur *lib. 6. de Amore Dei, c. 11. 12. & 13.* Prima est, quod inspiratio illa debeat esse nobis suspecta, quæ nos inducit ad relinquendum verum bonum, quod præsens tenemus; & ad prosequendum posthac melius, quod nondum tenemus. Solet enim Dæmon illis, quos videt expedito ad suam & aliorum salutem itinere progredi, suadere & suggerere ut aliam viam ingrediantur, sub prætextu majoris perfectionis, & relicto statu suæ Religio-

nis

nis minus austero se conferant ad strictiorem,
magisque austerum; sicut advertit S. Bernar-
dus epist. 32. dicens: *Fratrem Hugonem de Las-*
sanna ore tuo; & nostro spiritu commonemus,
non omni spiritui credere; ne tam cito movea-
tur, certa pro incertis deserere, sciens, diabolum
soli semper perseverantia insidiari, quam solam
virtutum novit coronari; tutiusq; esse in eâ vo-
catione, quâ vocatus est, simpliciter, perseverare,
quam sub specie melioris boni id quidem, quod
jam cepit, amittere, nec ad id, quod presumit,
fortassis sufficere. Et S. Chrysostomus homil. 6.
in Joann. *Tale Diaboli ingenium est, tales insi-*
dia, ut eos, qui nobis constituti sunt fines, tran-
sire persuadeat, ac si ad longè meliores essemus
perventuri. Cum verò hac nos spe allegerit,
divinâq; gratiâ privaverit; tunc non solam ni-
hil amplius præstantiusq; largitur; sed nec in
pristinam conditionem, ubi tantè & securè com-
morabamur, reditum permittit.

Secunda Regula diabolicas illusiones occul-
tas discernendi ab inspirationibus divinis, est
hæc, quod Divinæ inspirationes causent & ad-
ferant secum pacem, lætitiâ, tranquillitatem
& suavitatem cordis; spiritus enim Divinus est
violentus quidem; sed ejus violentia est suavis,
mitis, & pacifica. E contra Spiritus malignus
est turbulentus, asper, seditiosus, & tumultuo-
sus; ejusq; suggestiones adferunt animi terro-
res, inquietudines, perplexitates, tenebras &
obscuratorem intellectus, motus inordinatos,
ac tumultus voluntatis & appetitus sensitive

Ll 5

Unde

Undè videmus eos, qui diaboli suggestiones sequuntur, communiter esse homines inquietos, capitosos, feros, turbuleros, motores turbarum, qui sub prætextu zeli omnia usq; deq; agunt, omnia vituperant, omnes criminantur; ita ut nemo ab eorum dicacitate sit exemptus. Quæcunq; ergo cogitatio reddens hominem inquietum in animo, perplexum, dejectum, pusillanimum, turbulentum, seditiosum &c. habenda est pro suggestionem & illusionem diaboli, quantumvis speciem boni & zeli divini honoris præ se ferat. Cujusmodi teste S. Saleſio in *Philoth. part. 3. c. 37.* sunt immatura illa & vana aliquorum desideria de rebus, quæ vel eorum potestatem excedunt, vel vocationi non conveniunt, vel non nisi post longum temporis spacium fieri possunt; interim autem cor vanissimâ occupatione detinent gravatum, illudq; inquietant, torquent, defatigant, & à præsentibus Exercitiis non tam divertunt, quàm avertunt, cum jaeturâ pretiosi temporis, & spiritualis profectus.

Tertia Regula est, quod illi, qui acceperunt inspirationes divinas, non detrectent obedire hominibus & legitimis suis superioribus: econtrâ suggestio diabolica declinet humilem obedientiam; causetq; superbiam intellectus & pertinaciam; ita ut pro certo impostore & mendace habendus sit, qui dicit sibi quippiam inspiratum à Deo; & tamen recusat obedire superioribus, eorumq; monita sequi.

PARS